

EVROPSKI PARLAMENT

2004

2009

Odbor za ekonomske in monetarne zadeve

ZAČASNO
2006/2270(INI)

12. 3. 2007

OSNUTEK POROČILA

o finančnih storitvah (2005–2010) – Bela knjiga
(2006/2270(INI))

Odbor za ekonomske in monetarne zadeve

Poročevalka: Ieke van den Burg

PR_INI

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV.....	10

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o finančnih storitvah (2005–2010) – Bela knjiga (2006/2270(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Bele knjige o politiki finančnih storitev za obdobje 2005–2010 (KOM(2005)0629),
- ob upoštevanju izvajanja akcijskega načrta za finančne storitve (FSAP) (KOM(1999)0232), ki ga je sprejela Kom sija, zlasti Direktive 2003/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o trgovanju z notranjimi informacijami in tržni manipulaciji (zloraba trga)¹, Direktive 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov², Direktive 2004/109/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2004 o uskladitvi zahtev v zvezi s preglednostjo informacij o izdajateljih, katerih vrednostni papirji so sprejeti v trgovanje na reguliranem trgu³, direktiv o kapitalskih zahtevah (Direktiva 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (preoblikovano)⁴ in Direktiva 2006/49/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o kapitalski ustreznosti investicijskih podjetij in kreditnih institucij (preoblikovano)⁵) ter predloga direktive Evropskega parlamenta in Sveta o uveljavljanju glasovalnih pravic delničarjev družb, ki imajo sedež v državi članici in katerih delnice so sprejete v trgovanje na reguliranem trgu (KOM(2005)0685),
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije – poročila o napredku na področju enotnega trga za finančne storitve za leto 2006,
- ob upoštevanju Evropskega kodeksa ravnanja glede poravnave poslov z vrednostnimi papirji⁶ z dne 7. novembra 2006 in predloga Evrosistema o uvedbi sistema poravnave za transakcije z vrednostnimi papirji v denarju centralne banke (vrednostni papirji iz sistema TARGET2),
- ob upoštevanju predloga direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive Sveta 92/49/EGS in direktiv 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES in 2006/48/ES glede postopkovnih pravil in ocenjevalnih meril za oceno varnega in skrbnega poslovanja pri pridobitvah in zvišanju imetništva delnic v finančnem sektorju (KOM(2006)0507),
- ob upoštevanju poročila Odbora za finančne storitve iz februarja 2006 o finančnem nadzoru (Francqovo poročilo), ki je bilo objavljeno 23. februarja 2006,
- ob upoštevanju drugega vmesnega poročila medinstitucionalne skupine za spremljanje o spremljanju postopka Lamfalussy, ki je bilo objavljeno 26. januarja 2007;

---

¹ UL L 96, 12.4.2003, str. 16.

² UL L 145, 30.4.2004, str. 1.

³ UL L 390, 31.12.2004, str. 38.

⁴ UL L 177, 30.6.2006, str. 1.

⁵ UL L 177, 30.6.2006, str. 201.

⁶ http://ec.europa.eu/internal_market/financial-markets/docs/code/code_en.pdf.

- ob upoštevanju poročila Odbora evropskih regulativnih organov s področja vrednostnih papirjev o „nadzornih orodjih za trge vrednostnih papirjev v EU“ (poročilo „Himalaja“), ki je bilo objavljeno 25. oktobra 2004,
  - ob upoštevanju resolucije z dne 28. aprila 2005 o trenutnem stanju povezovanja finančnih trgov EU¹ in z dne 4. julija 2006 o dodatnem združevanju na področju industrije finančnih storitev²,
  - ob upoštevanju člena 45 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (A6–0000/2007),
1. čestita Komisiji za prispevek akcijskega načrta za finančne storitve (FSAP) k oblikovanju evropskega kapitalskega trga, ki je vodilni v svetu zlasti zaradi kakovosti in stabilnosti finančne ureditve;
  2. poziva države članice k zagotavljanju pravočasnega in usklajenega izvajanja FSAP; poziva Komisijo k spremljanju njegovega uveljavljanja in odbore na tretji stopnji k stalnemu izboljševanju doslednosti njegove uporabe;
  3. bi pozdravil poglobljeno raziskavo o ekonomskih učinkih ukrepov FSAP glede na program lizbonske strategije; poziva Komisijo, da takšne študije naroči skupaj s svojimi letnimi poročili o napredku in spremljanjem izvajanja;

Koncentracija na trgu

4. ugotavlja veliko koncentracijo povsem na vrhu trga finančnih storitev za velike javne družbe, in sicer revizijska podjetja, bonitetne agencije in investicijske banke; poziva Komisijo in nacionalne organe za konkurencu, da previdno izvajajo pravila o konkurenci; poudarja potrebo po dostopnem pritožbenem postopku in postopku sodnega varstva; in poziva Komisijo, da upošteva vidik uporabnika;
5. poudarja potrebo po preglednosti pristojbin ter ločevanja bonitetnih in svetovalnih dejavnosti in s tem povezanih stroškov med bonitetnimi agencijami; poudarja, da bonitetne agencije zastopajo javne interese, na primer v direktivah o kapitalskih zahtevah, ter morajo zato izpolnjevati visoke standarde dostopnosti, kakovosti in zanesljivosti; poziva Komisijo za vrednostne papirje in Odbor evropskih regulativnih organov s področja vrednostnih papirjev, da na podlagi kodeksa ravnanja Mednarodne organizacije komisij za vrednostne papirje natančno spremljata bonitetne agencije in svetujeta, ali so potrebni dodatni regulativni ukrepi;
6. po izvajanju Direktive 2004/39/ES³ o trgih finančnih instrumentov pričakuje večjo konkurencu med platformami za trgovanje, vendar tudi večje združevanje velikih borz; meni, da je potrebno okrepljeno čezatlantsko zblíževanje pravil in nadzornih praks;

¹ UL C 45 E, 23.2.2006, str. 140.

² P6_TA(2006)0294.

³ UL L 145, 30.4.2004, str. 1.

poudarja, da je dobro upravljanje nujno in da spreminjanje lastništva ne sme ogroziti vpliva uporabnikov;

7. ponovno poudarja potrebo po izboljšanju infrastrukture po trgovanju ob upoštevanju preglednosti cen in konkurence ter javnega interesa pri poravnavi vrednostnih papirjev, medtem ko poziva k napredku pri odpravljanju drugih ovir iz poročila skupine Giovannini iz leta 2001; namerava v tem smislu natančno pregledati razvoj kodeksa ravnanja in projekta za vrednostne papirje, tj. sistema TARGET2;
8. poudarja vse večji vpliv posrednikov za glasovanje po pooblaščenju; poziva Komisijo, da natančno spremlja učinke pričakovane direktive o uveljavljanju glasovalnih pravic delničarjev družb (KOM(2005)0685), ki bo olajšuje glasovanje po pooblaščenju in uvaja usmerjene ukrepe za preprečevanje tržne prevlade, zlorabe trga in navzkrižja interesov takšnih posrednikov;
9. opozarja, da majhno število velikih investicijskih bank opravlja storitve za vse izdajatelje in vlagatelje na najvišji ravni ter tudi zase; izrecno pozdravlja večjo pozornost nadzornih organov v očitnih primerih tržne manipulacije, trgovanja z notranjimi informacijami ali vrivanja naročil (front-running); poziva Komisijo, da skupaj z ameriškimi regulativnimi organi izvede poglobljeno raziskavo sektorja, da se ugotovi, ali so notranji kodeksi ravnanja in „kitajski zidovi“ primerni za doseganje ustrezne ravni preglednosti upravljanja družb in trga ter za preprečevanje navzkrižja interesov;

Nadomestni naložbeni nosilci

10. se popolnoma zaveda hitrega pojavljanja nadomestnih naložbenih nosilcev (skladi za zavarovanje vlaganj v tvegane naložbe in zasebna kapitalska podjetja), ki zagotavljajo likvidnost in diverzifikacijo na trgu, vendar lahko povzročijo tudi sistemsko tveganje, vse večje stopnje finančnih vzvodov in deleže dolga za družbe ter visoko stopnjo izpostavljenosti drugih finančnih ustanov;
11. obžaluje, da so študije Komisije do zdaj obravnavale le ovire za rast takšnih skladov in ne pomanjkljivih zahtev po razkritju glede na upravljanje družb in naložbeno politiko, ali le prilagoditev pravil za stopnjo finančnih vzvodov in obvladovanja tveganja ter diverzifikacijo; poziva k širšemu in strožjemu pristopu;
12. poziva Komisijo, da oceni kakovost nadzora na lokacijah v tujini in spodbudi sodelovanje; priporoča sodelovanje z Združenimi državami pri pregledu izravnalnih ukrepov, kot so davki na posebne finančne transakcije;

Dostop do maloprodajnih finančnih storitev

13. ugotavlja, da je čezmejno vključevanje maloprodajnih finančnih trgov EU še vedno nezadostno; ugotavlja, da imajo potrošniki raje fizično prisotne ustanove kot virtualne ustanove, kar povzroča pretežno domačo finančno strukturo; opozarja pred preprostim spreminjanjem nacionalnih tradicij varstva potrošnikov in pravnih sistemov z usklajevanjem, ki bi ustrezalo vsem;

14. zagovarja bolj usmerjen pristop k dejanskim oviram za mobilne čezmejne uporabnike; spodbuja razvoj poskusnih vseevropskih finančnih produktov, kot so pokojnine, hipoteke ali zavarovanja, s strani finančne industrije ter poziva Komisijo, da za takšne produkte razvije ustrezen okvir ureditve in nadzora, pogodbenega prava in varstva potrošnikov, da bodo prenosljivi in vzajemno priznani v Evropski uniji;
15. je upošteval sektorsko raziskavo o sistemih majhnih bančnih poslov in plačilnih kartic, ki kaže, da obstaja veliko možnosti za izboljšanje, vendar opozarja, da odpiranje nepopolnih sedanjih sistemov ne sme povzročiti razmer, v katerih bi lahko visoka stopnja koncentracije na trgu ustvarila nove tržne nepopolnosti in pritiske na cene;
16. potrjuje izziv staranja prebivalstva; poudarja prednosti skupne poklicne pokojnine iz drugega stebra poleg ustreznega sistema pokojninskega zavarovanja iz prvega stebra, ki temelji na solidarnosti, ter potrjuje Direktivo 2003/41/ES¹ o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje kot poseben regulativni okvir za pokojninske sklade;
17. ugotavlja, da preveč državljanov EU nima dostopa do osnovnih finančnih storitev; poziva Komisijo, da izvede študijo o dostopnosti storitev, kot so bančni računi, bankomati, plačilne kartice in posojila z nizkimi obrestmi; spodbuja predvidene obveznosti zagotavljanja univerzalnih storitev za finančne ustanove, da bi se zagotovile takšne osnovne storitve;
18. opozarja na povečanje števila ponudnikov posebnih finančnih storitev za skupine migrantov, ki prenašajo nakazila in razvijajo islamsko bančništvo; opozarja, da morajo biti zahteve za te nove akterje na področju tržne niše trdne, vendar ne preveč omejevalne, da se prepreči pojav sivega območja, v katerem pregled nad delovanjem ni mogoč;
19. pozdravlja veliko pozornost, namenjeno zagotavljanju mikroposojil, ki prispevajo k samozaposlovanju in nastanku novih podjetij; poziva k spremembi pravil kapitalskega sporazuma Basel II za namene portfelja mikroposojil in za zmanjšanje stroškov za mala posojila, ki so pogosto čezmerna; poziva Komisijo, da na podlagi najboljših praks v Evropi in zunaj nje izdela akcijski načrt za mikrofinanciranje;

Finančna pismenost in prispevek uporabnikov k oblikovanju politike

20. meni, da je za oblikovanje evropskega integriranega finančnega trga potrebno več kot le ponujanje večje izbire potrošnikom; poudarja, da je spodbujanje finančne pismenosti in dostopa do ustreznih informacij ter nepristranskega naložbenega svetovanja;
21. izrecno podpira pobude Komisije za izboljšanje finančnih zmožnosti ter poziva Komisijo in države članice, da bolj prispevajo k oblikovanju posebnih programov in spletnih strani ter tudi da jo vključijo v osnovnošolsko izobraževanje;
22. pozdravlja ustanovitev skupine potrošnikov finančnih storitev ter prizadevanje za vključitev predstavnikov uporabnikov v strokovne skupine in posvetovanja; ugotavlja, da

---

¹ UL L 235, 23.9.2003, str. 10.

vloga potrošnikov in končnih uporabnikov, kot so mala in srednje velika podjetja, kljub vsemu zelo zaostaja za finančno industrijo; priporoča uvedbo evropske proračunske vrstice za financiranje strokovnega znanja in izkušenj organizacij potrošnikov ter malih in srednje velikih podjetij v zvezi s finančnim trgom, da se spodbudijo postopki posvetovanja iz FSAP;

Boljša ureditev

23. se v celoti zavzema za uresničitev ciljev boljše ureditve in izvajanja strokovnih ocen učinka ter poudarja, da ocene ne smejo biti omejene na finančne vidike, ampak morajo ustrezno upoštevati socialne, družbene, okoljske, kulturne in druge vidike;
24. pozdravlja sporazum o komitologiji in se zavzema za prilagoditev zadevnih instrumentov na finančnem področju; priporoča, da se podobno spremenijo tudi instrumenti, sprejeti pred postopkom Lamfalussy; vztraja, da je treba Parlamentu omogočiti zaposlitev opazovalcev v odborih na drugi stopnji;
25. se zavzema za hitre zakonodajne postopke, kjer je mogoče, vendar opozarja, da sprejetje sporazumov na prvi obravnavi ne sme zmanjšati kakovosti sprejemanja odločitev ali negativno vplivati na demokratični proces; predlaga oceno teh postopkov in pripravo postopkovnih pravil, da se zagotovita preglednost in demokratični nadzor;

Sistemska tveganja

26. se seznanja z inovativnimi tehnikami za zmanjšanje tveganja, znatnim povečanjem trga kreditnih izvedenih finančnih instrumentov, vse večjim sistemskim pomenom velikih vseevropskih finančnih skupin in povečano vlogo nebančnih finančnih ustanov, kot so skladi za zavarovanje vlaganj v tvegane naložbe ter zasebna kapitalska podjetja;
27. poudarja, da te tržne spremembe spreminjajo tudi naravo, vir in prenos sistemskega tveganja ter tako učinkovitost sedanjih sredstev za predhodno zmanjšanje tveganja; poziva k opredelitvi in oceni virov sistemskega tveganja ter osnovne dinamike finančnih kriz v okviru opisanih sprememb;
28. izraža zaskrbljenost, da sedanji nadzorni okvir, ki je razdrobljen, ne more slediti dinamiki finančnega trga ter lahko v primeru velike sistemske krize v več kot eni državi članici ovira ustrezen in hiter odziv;
29. pozdravlja odločitev Sveta za ekonomske in finančne zadeve, da izvede vajo za primer krize, s katero bo preizkusil ustreznost odziva bonitetnih nadzornih organov, finančnih ministrov in centralnih bank, ter spodbuja skupno delovno skupino, ustanovljeno kot nadaljnji ukrep, da oblikuje pogumne sklepe, tudi če so politično občutljivi;

Struktura ureditve in nadzora

30. izraža navdušenje nad delom evropskih odborov regulativnih organov (Odbora evropskih regulativnih organov s področja vrednostnih papirjev, Odbora evropskih bančnih nadzornikov ter Odbora evropskih nadzornikov za zavarovanja in poklicne pokojnine) pri

posvetovanju o trgih, svetovanju Komisiji in odborom Sveta na drugi stopnji ter zlasti napredku pri zblíževanju regulativnih in nadzornih praks;

31. poziva tri odbore na tretji stopnji, da izboljšajo medsektorsko usklajenost bonitetne ureditve in pravil nadzora nad skupino za velike finančne skupine, ki se ukvarjajo z enakimi ali podobnimi produkti, in kjer je potrebno, svetujejo zakonodajalcem, da ustrezno revidirajo pravila;
32. poziva odbore na drugi in tretji stopnji, da omejijo nacionalno diskrecijsko pravico in čezmerno urejanje tega področja; meni, da bi vse večje delovanje odborov na tretji stopnji na podlagi postopka odločanja s kvalificirano večino lahko koristno;
33. poudarja pomen integriranega evropskega sistema za sodelovanje nadzornih organov, ki lahko zagotovi učinkovit nadzor nad velikimi finančnimi akterji in lokalnimi subjekti, ki so zakoreninjeni v nacionalne tradicije; poudarja, da morajo vsi deli tega sistema ustrezno upoštevati tradicije izvajanja nadzora poslovanja na kraju samem;
34. ugotavlja, da je za dejanski pregled sistemskih in bonitetnih tveganj glavnih akterjev na trgu sedanji sistem sodelovanja prešibek, ter v okviru tega sistema spodbuja vzpostavitev dobro usposobljenega izvršnega evropskega organa za bonitetni nadzor, ki ima ustrezne pristojnosti za nadzor velikih čezmejnih in medsektorskih finančnih konglomeratov; spodbuja sporazume in kodekse ravnanja med državami članicami in centralnimi bankami v zvezi s finančno podporo takšni strukturi na visoki ravni glede na obveznosti medsebojnega jamstva in centralnih bank, ki refinancirajo posojila poslovnim bankam;
35. se zaveda, da obotavljanje več držav članic pri prenosu pristojnosti na vodilne ali domače nadzorne organe lahko povzroči njihovo nenaklonjenost takšni strukturi na visoki ravni; vendar poudarja, da bo sodelovanje v centralnem sistemu povečalo vpliv manjših regulativnih organov v primerjavi s sedanjim položajem, v katerem se morajo v velikem obsegu zanašati na nekaj velikih nacionalnih nadzornih organov;
36. ima pozitivno mnenje o kolegiju nadzornih organov, ki obravnava finančne konglomerate z več pristojnostmi; vendar ugotavlja, da tem kolegijem manjkajo nacionalni mandati za prenos pristojnosti, sprejemanje večinskih odločitev ali preprosto za vlaganje zadostnih sredstev ter strokovnega znanja in izkušenj v delo kolegija; je zaskrbljen, da se bodo v primeru dejanskih kriznih razmer pokazale tudi meje takšnega prostovoljnega sodelovanja;
37. meni, da je zaželena natančnejša porazdelitev vlog med Svetom, Komisijo in odbori na tretji stopnji; prav tako meni, da je za večji nadzor (zlasti v primerih jasne povezave z vprašanji konkurence) potrebna visoka raven neodvisnosti in nevtralnosti, ki ni najbolj združljiva s celotnim političnim profilom;
38. pozdravlja odločitev Sveta za ekonomske in finančne zadeve, da v okviru Odbora za finančne storitve ustanovi podskupino za vprašanja dolgoročnega nadzorstva, katere poročilo je predvideno oktobra 2007; pričakuje, da bo ta skupina pripravila pošteno oceno sedanjih razmer; ponovno predlaga ustanovitev nove medinstitucionalne skupine modrih oseb, ki bo spodbudila dejanske dodatne ukrepe za vključitev in učinkovitost finančne

ureditve in nadzorne strukture;

39. poziva medinstitucionalno skupino za spremljanje, da se ne omejuje na spremljanje tehničnega postopka, ampak da s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami v končnih sklepih jeseni prispeva k dodatni razpravi, usmerjeni v prihodnost;

Svetovni vpliv

40. verjame, da lahko nadzorna struktura z vodilnim organom na evropski ravni okrepi svetovni vpliv Evropske unije in vzpostavi ravnotežje dominantnosti ZDA pri samoregulativnih organih, kot je Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde; prav tako upa, da bo Mednarodni denarni sklad ponovno pridobil položaj dejanske svetovne monetarne oblasti in akterja, ki preprečuje krize in odpravlja svetovno neravnovesje;
41. poudarja pomembnost izvajanja kapitalskega sporazuma Basel II s strani organov ZDA in medsebojno priznavanje računovodskih standardov s strani Komisije za vrednostne papirje ter poziva k večjemu sodelovanju med Evropsko unijo in Združenimi državami pri nadzoru naložbenih nosilcev z visoko stopnjo finančnih vzvodov, kot so skladi za zavarovanje vlaganj v tvegane naložbe;
42. opozarja na vodilno vlogo Evropske unije pri sedanjem delu projekta Solventnost II ter pričakuje, da bo to vplivalo na svetovno regulativno strukturo in dejavnosti določanja standardov Mednarodne organizacije zavarovalnih nadzornikov;

o o
o

43. naroča svojemu predsedniku, da to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Akcijski načrt za finančne storitve je prispeval k oblikovanju integriranega in dobro delujočega evropskega kapitalskega trga, ki prevzema vodilno vlogo v svetu zlasti zaradi kakovosti in stabilnosti ureditve. Postavlja se vprašanje: kdo ima koristi od tega uspeha? Ali imajo končni uporabniki enako velike koristi kot veliki večnacionalni akterji, ki so okrepili svoj mednarodni položaj z združevanjem, ki jim je omogočilo precej dominantne položaje na vrhu finančnih trgov?

Združevanje na vrhu trga je močno, s 30 do 40 največjimi čezmejnimi finančnimi akterji in veliko koncentracijo v več državah članicah. Dejavnosti združevanja in prevzemanja so bile pogoste, na nacionalnih trgih v novih državah članicah pa prevladujejo tuji akterji. Meje med sektorji so vedno bolj zabrisane s pomočjo direktiv, kot sta direktiva o trgih finančnih instrumentov, ki je sprožila pobude, kot je projekt Turquoise na področju nadomestnih platform za trgovanje, in direktiva o kapitalskih zahtevah ter projekt Solventnost II, ki omogočajo zблиževanje bančnih in zavarovalniških dejavnosti z naprednimi sistemi za obvladovanje tveganja.

Visoka raven združevanja lahko sproži vprašanja v zvezi z zakonodajo o konkurenci in tržno nepopolnost. Ali lahko velika javna družba (ki kotira na eni večjih borz, ki so popolnoma vključene v takšen postopek združevanja), preživi brez bonitetne ocene ene ali več od 3 glavnih bonitetnih agencij, ne da bi prevzem ali združitev spremljale storitve vodilnih investicijskih bank, ali brez ene od 4 velikih revizijskih podjetij za pripravo finančnega izkaza?

Kaj se dogaja za in med kitajskimi zidovi Londona in drugih finančnih središč? Ali je povsem na vrhu trga dovolj konkurence? To je prvo vprašanje, ki se postavlja v tem poročilu ter spodbuja predloge za bolj poglobljene študije gospodarskega vpliva in raziskave GD za konkurenco, s sodelovanjem z organi v ZDA in drugod po svetu, če je mogoče.

Drug pomemben pojav v zvezi s tem je hitro pojavljanje nadomestnih naložbenih podjetij, ki imajo pogosto sedež v eksotičnih krajih zunaj EU. Ali zasebna kapitalska podjetja in skladi za zavarovanje vlaganj v tvegane naložbe dejanskemu gospodarstvu prinašajo zelene naložbe v inovacije, trajnostno rast, bolj kakovostna delovna mesta in socialno kohezijo? Ali pa so prinesla veliko večje finančne vzvode v breme dolgov družb, s čimer so oslabila status njihovih obveznic, ter večji obseg in soodvisnost tveganj, vključenih v obsežne finančne produkte, kot so izvedeni finančni instrumenti kreditnega tveganja? Ali lahko tehnike za zavarovanje pred tveganji, ki zmanjšujejo tveganja za posamezne vlagatelje, razširijo in zmanjšajo tveganja tudi na makro ravni ali le spodbujajo čredno obnašanje?

Komisar McCreevy zaenkrat očitno le spodbuja te nadomestne vlagatelje kot ponudnike likvidnosti in dejavne delničarje. Zlasti si prizadeva za odpravo ovir za zasebno plasiranje in zavrača vse razprave o dodatni ureditvi. Bonitetni nadzorni organi, centralne banke in ECB se tako kot primerljivi organi v ZDA vedno bolj zavedajo finančne stabilnosti in sistemskih tveganj. Izvajajo se nekatere raziskave o tržni manipulaciji in trgovanju z notranjimi informacijami. Vedno večji finančni vzvodi in deleži dolga, s katerimi so obremenjena

podjetja, vedno večja tveganja odkupnih bank ter vedno bolj obsežna struktura finančnih tehnik, namenjenih diverzifikaciji in razširjanju tveganj (kot so izvedeni finančni instrumenti kreditnega tveganja), so sprožili opozorila in preiskave. Drugi učinek večje diverzifikacije in likvidnosti je večja soodvisnost naložb in tveganj, ki lahko v primeru velikega neizpolnjevanja obveznosti povzroči nepredvidene verižne učinke na celotnem svetovnem finančnem trgu. Poleg posameznih pregledov in spremljanja urejenih delov sistema ter boljše registracije in spremljanja neurejenih delov je potrebna splošna makrobonitetna ocena sistemskih in operativnih tveganj v sodelovanju vseh nadzornih organov in političnih akterjev.

Tretja tema poročila je veliko nižja stopnja vključitve v maloprodajne finančne trge. Odgovor na stalno prisotnost tradicionalnih domačih struktur maloprodajnega financiranja ni preprosto to, da je treba odpreti nacionalne trge s prisilnim sprejemanjem tujih produktov in načinov prodaje na podlagi ureditev nadzora in varstva potrošnikov iz države porekla. Tradicije varstva potrošnikov in izvajanje poslovnega nadzora so trdno zakoreninjene v različne pravne in socialno-ekonomske sisteme, zato se jih ne sme preprosto spremeniti z usklajevanjem, ki bi ustrezalo vsem. Osredotočiti se je treba zlasti na dejanske čezmejne zahteve mobilnih uporabnikov in ne toliko na ambicije za spodbujanje čezmejnih nakupov med domačimi uporabniki, da se ustvarita večja konkurenca in večja izbira. Poročevalka želi, da bi finančna industrija razvila poskusne projekte za vseevropske finančne produkte, kot so pokojnine, hipoteke ali posebna zavarovanja. Za te produkte je treba razviti ustrezen okvir za nadzor, pogodbeno pravo in varstvo potrošnikov, da bodo prenosljivi čez meje v EU in jih bodo vzajemno priznavali vsi vpleteni regulativni organi.

Tradicionalni posojilodajalci so šele nedavno priznali in neradi izpolnili zahtevo samozaposlenih oseb in posameznikov iz prejšnjega neformalnega sektorja, ki želijo ustanoviti lastno podjetje, po mikrokreditih. Poročevalka predlaga, da Komisija na podlagi najboljših praks v smislu pravnega in regulativnega okolja v Evropi in zunaj nje predloži akcijski načrt za mikrofinanciranje.

V tem poglavju je omenjeno tudi trajnostno financiranje dodatnih demografskih neravnovesij prek financiranih pokojninskih sistemov. Poleg prvega stebra z dokladnim sistemom zagotavljanja dohodkov za upokojence ima pomembno vlogo tudi drugi steber s poklicnimi pokojninami. Velik izziv je, da ti sistemi postanejo dostopni vsem, ne le nekaterim. Zlasti drugi steber sistemov z vnaprej določenimi pokojninami, ki temelji na solidarnosti, je treba dodatno razviti, ne pa mu nasprotovati in ga ogroziti z ureditvijo ali določbami, ki so usmerjene h kakovostno slabšim pokojninskim sistemom z določenimi prispevki, ki vsa naložbena tveganja prelagajo na posameznega udeleženca. Za bonitetni nadzor je treba posebno direktivo o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje ločevati od splošnega pristopa projekta Solventnost II.

Še eno pomembno vprašanje je dostop do osnovnih storitev. Bančni račun, dostop do bankomatov, plačilne kartice ali drugi varni plačilni sistemi, možnost opravljanja finančnih transferjev z nizkimi stroški, varčevanje denarja ali najemanje posojil so osnovne potrebe, ki morajo biti na voljo vsem državljanom. Vendar to ni povsod mogoče. Nizki prihodki, predhodna zadolženost, bivanje v napačni soseski ali celo napačno ime so razlogi, zaradi katerih veliko evropskih državljanov ne more biti bančna stranka in zato nima možnosti uporabe osnovnih bančnih storitev. Komisijo se poziva, da izvede evropsko študijo o oceni dostopa do osnovnih finančnih storitev ter o tem, ali in v kakšnem obsegu je zaželeno in

izvedljivo finančnim ustanovam naložiti obveznosti zagotavljanja univerzalnih storitev, da bi se zagotovile te osnovne storitve.

Četrti sklop priporočil je namenjen krepitvi finančne pismenosti in prispevka uporabnikov k oblikovanju politike. V finančnem okolju, v katerem se širijo novi in obsežnejši produkti ter pametne prodajne in tržne tehnike, ni dovolj le preprosta izjava, da so potrošniki v boljšem položaju zaradi večje izbire. Razen tega so zahteve po preglednosti in zaščitni okvirji ter tudi spodbujanje finančnega znanja in izobraževanja potrošnikov javna odgovornost. OECD je leta 2005 priporočila, da se poveča prizadevanje za finančno izobraževanje in zmožnost. Nedavne študije kažejo neugodno sliko, iz katere je jasno, da so mlajše generacije na tem področju celo manj uspešne od starejših. Jasno je, da sta večja finančna zmožnost in izboljšano finančno izobraževanje prek posebnih programov in spletnih strani ter tudi kot sestavni del osnovnega šolskega izobraževanja nujna, čeprav ne smeta biti nadomestilo za preudarno zaščito in nadzor.

V primerjavi z velikim prispevkom ponudnikov finančnih storitev k pripravi zakonodaje in oblikovanju politike na evropski ravni, je vloga potrošnikov in uporabnikov, kot so mala in srednje velika podjetja, skoraj odsotna. Leta 2004 je Komisija ustanovila forum FIN-USE, prek katerega 14 neodvisnih strokovnjakov kot posamezniki prispevajo k zadevam v zvezi s finančnimi trgi, ki jih obravnava GD za notranji trg in storitve. Njegova pomembnost in učinkovitost bosta ocenjeni letos spomladi. Poleg akademskega foruma je bila poleti 2006 ustanovljena skupina potrošnikov finančnih storitev, ki bo imela kot podskupina GD za zdravje in varstvo potrošnikov za dialog s potrošniki tesnejše odnose z organizacijami potrošnikov. Po naših izkušnjah v Evropskem parlamentu je prispevek potrošnikov in končnih uporabnikov pri lobiranju pri različnih zadevah FSAP veliko premajhen. Poročevalka priporoča, da Komisija razmisli o spodbujanju in financiranju strokovnjakov, ki so jasno povezani z evropskimi organizacijami potrošnikov in uporabnikov produktov in storitev finančnega trga ali celo delajo zanje ter bodo lahko spremljali vse posvetovalne in regulativne dejavnosti na področju FSAP.

V zvezi z institucionalnim področjem poročevalka ponovno opozarja na usmeritev, ki jo podpira Odbor za ekonomske in monetarne zadeve pri Evropskem parlamentu in se osredotoča na boljšo ureditev, ki bi se med drugim dosegla s temeljitimi ocenami učinkov in skladnim izvajanjem. Sporazum o komitologiji je potrjen in ponovno se zahteva zaposlitev opazovalcev Evropskega parlamenta v odborih na drugi stopnji.

Velika pozornost je namenjena strukturi ureditve in nadzora. Poročevalka opozarja, da sedanji razdrobljeni nadzorni okvir verjetno ne bo mogel slediti dinamiki finančnih trgov, zlasti pri pregledu obsežnih novih produktov ter njihovem vplivu in učinkih na makro ravni. Medtem ko za sedanji sistem velja, da lahko zagotovi učinkovito izvajanje nadzora poslovanja v okviru nacionalnih tradicij in praks nadzora na kraju samem, poročevalka navaja argumente za sistem nadzora, ki temelji na sedanjih domačih strukturah in tradicijah nadzora in izvajanja ter vključuje tudi dobro usposobljen organ za izvajanje na evropski ravni z mandatom za nadzor velikih čezmejnih in medsektorskih finančnih konglomeratov glede bonitetnih in sistemskih tveganj.

Poročevalka pozdravlja dejavnosti skupne delovne skupine Sveta in ECB, ki pridobiva spoznanja na podlagi vaje za primer krize, ki je potekala aprila 2006, ter ustanovitev

podskupine Odbora za finančne storitve, ki bo dolgoročno obravnavala težave pri nadzorni strukturi. Ponovno opozarja na predlog Evropskega parlamenta o ustanovitvi nove svetovalne skupine modrih oseb na visoki ravni ter spodbuja medinstitucionalno skupino za spremljanje, da pripravi dodatne smernice o prihodnosti postopka Lamfalussy. Jeseni bodo izdana različna poročila o oceni sedanjih razmer, ki bodo osnova za dodatne ukrepe glede regulativne in nadzorne strukture. Za dodaten napredek in uspešnost FSAP je potrebna zanesljiva evropska nadzorna struktura s strokovnim osebjem, ki bo učinkovito nastopila proti približno 30 – ali z dodatnim združevanjem še manj – velikim akterjem na evropski ravni ter bo lahko tudi od zunaj okrepila evropski vpliv na svetovna pravila in njihovo izvajanje za akterje na evropskih trgih, ki imajo sedež zunaj Evropske unije.